S Pavlem Zajícem a Pavlem Jimem Drengubákem o starých usazených písničkách, koncertu s filharmoniky, strašném řešení všehomíra a záskokách hrajících kuličky

Připouštím, že mám českobudějovické Nezmary rád. Teď myslím fakt, že nám to prostě nějak lidsky funguje. Dále deklaruji hned zkraje, že umějí pořádat velmi výživné veselice - třeba u příležitosti svých 30. narozenin, abych nemusel příliš daleko do historie. A že mě jejich veselice vysloveně baví.
Ale to všechno není důležité. Tedy kromě 30. narozenin: ty samozřejmě důvodem k rozhovoru jsou. O to větším, že mám pocit, jako by se na Nezmary s narozeninovými rozhovory trochu zapomnělo. To, co je důležité, je nepřehlédnutelnost nezmaří stopy v českém folku, nepominutelný význam " jejich podškatulky". Folk s důrazem na sborové zpívání, s poměrně prostým instrumentálním doprovodem. Momentálně jen tři hlasy, dvě kytary, basa, jako relativní novinka občas piáno. Většinu nezmařích dějin byl i čtyřhlas, jeden čas i lehké zdobivé banjo. Jenže pozor - a to si dobře přečtěte vy, příznivci "těch našich krásných zpívacích písniček k našim překližkovým kytarám" a "té jednoduché srdíčkové krásy, co si o ni naši posluchači stále píšou": Nezmaři nejsou tak dobří kvůli jednoduchým použitým prostředkům, ale navzdory jim. Uvědomte si, o co těžší to mají oproti kapelám, které přijdou s nějakým nečekaným nástrojem, s dosud neobehranými či snad dokonce neobjevenými postupy a vzory. O co silnější musejí mít holý materiál, o co víc strhující své celkem očekávatelné provedení. Nezmaři přesto nenudí a pokud se opakují, tak jen v mezích opakování, které je vlastní všem partičkám za léta vyprofilovaným ve své podškatulce.
Navíc si ke kulatým narozeninám umějí uspořádat nejen mejdan dlouhý, jak když se vdává princezna, ale baví je taky vymýšlet nápadité koncertní oslavy. Možná jste nějaký koncert jejich šňůry k třicetinám viděli. Nejvelkolepější byl večer 22. května v jejich rodném městě, kde jsme se domluvili na tomto rozhovoru. Ještě nějaký pátek to trvalo než polovina kapely - osádka tzv. "pařivého" auta, tedy Pavel Zajíc (PZ) a Pavel Jim Drengubák(PJD) - odpovídala v jakémsi zákulisí na mé otázky. V průběhu léta jsem rodící se rozhovor strkal kupředu jen velmi lenivým pohybem, ale když se mě včera mobilní telefon zeptal Jimovým hlasem, jestli ten článek nemohli nějakým způsobem přehlédnout, pochopil jsem, že je opravdu čas ho dodělat a nabídnout vám ho. A řeknu vám - mít důrazného manažera ve vlastních řadách, to je pro kapelu terno.

Oslava narozenin? Celý rok, samozřejmě!

Letos na festivalu Country fontána, kde jste hráli, o vás prohlásila konferenciérka, že už si ani nepamatuje, kdy jste hráli něco jiného než koncert k 30 letům Nezmarů... Mohl by být takový pocit oprávněný? Jak je to s vaší šňůrou ve skutečnosti?

PJD: Začali jsme s ní někdy v únoru, protože v lednu jsme teoreticky měli ty narozeniny. Připravili jsme si na to úplně speciální pořad, takové ohlédnutí v čase a s tím jsme vyrazili letos v únoru a jezdili jsme s ním po republice. Na podzim budeme ještě v pár městech, kde jsme ještě nebyli. Pak už nám bude 31 a budem dělat něco jinýho.

Na léto jste tuhle šňůru přerušili?

PZ: On je to dost specifický pořad, používáme tam dataprojektor a takovéhle věci. Takže na festivaly?
PJD: Na festivaly se s tím nedalo. Tam jsme si spíš vzpomněli a zahráli pár písniček, ale ty koncerty jsou celé koncipované tak, že písničky jdou chronologicky, jsou tam dotáčky, na kterých mluví naši bývalí členové?

Já jsem viděl asi jakýsi středobod, který jste měli v Českých Budějovicích v DK Metropol. Jak se od něj ostatní koncerty lišily?

PJD: Lišily se jenom tím, že hosti, co byli v Budějovicích naživo, s náma nejezdí po republice.
PZ: Videoprojekce byla vždycky, ale v Budějovicích navíc ještě přišel každej ten živej člověk...
PJD: A zahrál, eventuálně zazpíval písničku.

Připomeňte, kdo byl nebo možná spíš kdo nebyl v Budějovicích. Mám pocit, že úplně všichni, kdo prošli Nezmary, snad kromě Lenky Slabé, ne?

PJD: Kromě Lenky Slabé, která je v Kanadě a má to z ruky, takže ta tam samozřejmě nebyla. Nebyla tam Jana Hrušková, která měla zrovna koncert se svými žáky, protože ona učí v Lidušce a měli nějaký výroční koncert. A jinak jsme tam byli všichni, včetně otců zakladatelů, což bylo hezký.

Ano, někteří z nich přijeli třeba i z Ostravy. Připomeň tedy, prosím, jména všech zúčastněných ex-Nezmarů.

PJD: Zdeněk Hejkrlík, Zdeněk Svoboda, Luboš Hrdlička, Jarda Matěj Matějů, Yveta Kolářová, Monika Klimentová a Pavlína Jíšová. A jako hosté Pavel Žalman Lohonka a Miki Ryvola.

Nějak to prostě vyplynulo

Jakým způsobem takovouhle akci připravujete? Kdo konkrétně to vlastně vymýšlí, jak dlouho trvá příprava?

PJD: Ten scénář vznikl víceméně tak, že jsme dali dohromady, co bysme chtěli hrát. PZ: Každý si řekl písničky, který jsou pro něj favority. Ty, co se sešly, byly tutový, a z těch, v kterých jsme se rozcházeli, se potom nějak vybralo. Ty písničky byly
vlastně vybraný do konce roku a v lednu, když byl Jim v Thajsku, jsme na tom začali dělat. Udělali jsme asi čtyři nebo pět zkoušek a dali jsme si dohromady tyhlety starý věci. A v únoru, když přijel Jim, jsme to vyzkoušeli jako komplet.

Tak to šlo rychle.

PJD: To víš, oni ty starý písničky jsou pěkně usazený, párkrát je zahraješ a najednou ti naskočí, to není, jako když se učíš úplně novou... Ještě jsem chtěl říct, že jsme ty písničky vybírali i s ohledem na to, že když budem vzpomínat třeba na Yvetu, tak aby se vybrala nějaká písnička, kterou v tom období u nás zpívala. Protože ten bývalý člen ze záznamu promluví a...

Někdo jiný zazpívá písničku...

PJD: Tak, tak. Všechny ty písničky zazní, akorát je zpívá Šárka, která má tím pádem největší kládu, protože zpívá po všech všechno. No, a kluci zpívaj po sobě nebo ještě třeba Zajda po Matějovi. A jinak to ostatní jsme dali dohromady se Zajdou, vymysleli jsme ty dotáčky a prezidentský projev na úvod a prostě takový ty ptákoviny okolo. To jsme udělali tak nějak v autě. Když jezdíme v noci domů, přemýšlíme nahlas, co by se dalo, a dotáhli jsme to do téhle podoby. Měla by být k vidění na dívídýčku, které se točilo na koncertě v Budějovicích.
PZ: Ono takový to povídání a kontinuita celého programu vyšlo nějak tak... samo od sebe. Není to žádná úporná práce a psaní scénářů po nocích, ale nějak to prostě vyplynulo, no.

Těší vás to, takhle si "blbnout", nebo cítíte trošku "povinnost slavit"? Jsou totiž kapely, pro které je takové podobné výročí, co máte vy, tak trochu noční můra: jak s ním naložit??

PJD: My se na to těšíme, protože je to jednak obměna normálních koncertů a jednak nás těší vymýšlet ty kraviny kolem toho. Před pěti lety jsme měli ty figuríny, tak jsme si říkali - teď musíme vymyslet nějakou jinou blbost a přišli jsme na to, že by se dala udělat ta dataprojekce.

Zmiňuješ čtvrtstoleté oslavy s paňáci: jak jste slavili předchozí výročí?

PZ: To po nás chceš moc...
PJD: Vzpomínat!
PZ: První oslavu jsme dělali... to nám bylo deset let. Tam měl akorát každý takovou nějakou odnož: Tonda hrál v tej době se Žalmanem, takže tam vystoupil Žalman a spol. jako hosti. Já jsem tam vystupoval s Lubošem Hrdličkou jako P+L...
PJD: Byl tam Sem tam taky? v podstatě každý člen, co kde hrál, tak si tam vzal tu partičku... Jak jsme dělali dvacítku, člověče...? Já nevím.
PZ: Dvacítku jsme dělali, že tam byli bývalí členové naživo, protože to byl vlastně jenom koncert v Budějicích. To jsme nikde nejezdili.
PJD: Aha. Jo, s tím jsme nejezdili. A pak jsme vlastně jezdili po republice s pětadvacítkou a teďko s tou třicítkou.

Jak jste zrealizovali tu dataprojekci?

PJD: Měli jsme kluka, který dělá pro televizi, normálně profík, a ten všechny objel. Dal jsem mu čísla, obvolal jsem lidi, řekl jsem jim - hele, on vám zavolá, přijde, zeptá se tě něco, ty mu odpovíš a hotovo.

Všichni měli stejné dvě otázky?

PJD: Jo, jo. A sice: 1) Jak vzpomínají na dobu, kdy u nás hráli? a 2) Co dělají v současnosti? Kromě hostů - Žalmanovi a Mikimu jsme nechali volnou ruku.

To jste poslali kameramana i do Kanady?

PZ: Ne, Lenku jsme natočili, když tady byla v létě; my sice říkáme, že to je z Kanady, ale není...
PJD: Samozřejmě, je to tady, když byla na dovolené. A to je taky jediný neprofesionální snímek.

Jak jsi zmínil, z budějovického koncertu k třicetinám existuje záznam. Jak to s ním vypadá?

PJD: Musíme se napřed podívat, co se vůbec natočilo a jak se to natočilo, musíme to postříhat, něco vyházet, udělat si nějaký model, prostříhat tam třeba povídání do písniček, sesadit k tomu zvuk? My jsme mysleli původně, že bysme ještě počkali a dali k tomu jako bonus něco z koncertu se symfoniky. Pak jsme řekli, že to nebudem míchat a budem se to snažit stlačit do dvou hodin plus nějaké bonusy. Chtěli bysme, aby to bylo hotové do konce roku, třeba.

Symfonický orchestr hraje Nezmary

Teď jsi zavadil o prosincový koncert, na kterém bude vaše písničky hrát Jihočeská filharmonie. Co to vlastně přesně chystáte?

PJD: Společný koncert s Jihočeskou filharmonií: oni na tom už opravdu makaj, mají aranžéra, který těch našich dvacet věcí aranžuje pro celou filharmonii. S tím, že zůstanou zachované tóniny i tempa, řekněme. Ale může třeba udělat sólo pro nějaké nástroje?

Těch dvacet skladeb pro společný koncert jste vybrali vy?

PJD: My jsme jich vybrali asi pětadvacet a dali jsme jim je, ať si z toho ještě vyberou oni. Už známe datum koncertu: bude 3. prosince v divadle v Budějicích, tam se vejde asi 550 lidí, takže já osobně si myslím, že ty koncerty budou nejmíň dva, protože lidi na to budou chtít jít. Chtěli bysme to natočit, aspoň na zvuk, možná že i na obrázky. Protože to je tak ojedinělá záležitost, já si myslím, že už se to znova nepovede, takže samozřejmě budem chtít, aby se to nějakým způsobem zaznamenalo. Fakt si myslím, že to bude hodně zajímavý. Takže: kdyby se podařilo,

tak si z toho uděláme desku pro radost, a když ne, no tak budeme mít jenom takový záznam. Ale byli bysme radši, kdyby se to podařilo.
PZ: Ale ta deska není primární záměr.
PJD: Ne, ne. Primární je koncert.

Nicméně je třeba konstatovat, že jste už jednou něco podobného dělali: v roce 1996 a je to zaznamenáno na desce Nezmaři a Filharmonický orchestr České Budějovice jak je neznáte?

PZ: To byla ale Komorní filharmonie, takže to bylo jenom pět lidí. To vzniklo tak, že jsme dělali Nezmary 95, kde byla písnička Novoroční. A protože v Jeremiášce, kde ten orchestr má sídlo, děláme naše Návštěvy u Nezmarů a máme tam s nima docela dobrý vztahy, tak nám do té písničky natočili smyčce jako podklad. Nám se to líbilo a řekli jsme si, že jsme toho s nima mohli udělat nějak víc a vznikla tahleta vánoční deska. A pak jsme s nima jezdili, ale to byla prostě Komorní filharmonie, pět lidí, myslím. Nakonec to nedopadlo nijak moc dobře. Prostě ani jednou jsme nejeli ve stejný sestavě. Teda my jo; oni ne. Čili kdo měl nějaký lepší kšefty, tak si někoho za sebe sehnal...
PJD: Záskoky. No ale to bylo úplně strašný.
PZ: To bylo šílený. On to ten záskok tedy zahraje, jo, ale...
PJD: Zahraje kuličky, no.
PZ: Jak s malejma dětma. My jsme hráli někde v Kdyni, v zimě tam bejvá sníh? Koncert byl od sedmi a oni tam přijeli asi v půl osmý. Tak jsme první půlku hráli sami, pak tam naběhli oni, z čehož jsme znali asi jenom dva... Odšmidlali to... ale strašný. Takže to nakonec dopadlo tak, že jsme se domluvili s Cimbal Classicem, zabavili jsme Daliborovi cimbál, takže jenom dirigoval, a ostatní - protože měli v podstatě stejný složení, jako ta Komorní filharmonie - se to naučili a hráli s náma. To už bylo o něčem jiným. Jeden rok jsme jezdili vánoční koncerty s nima a bylo to hodně pěkný.

Předpokládám, že u chystaného koncertu v budějovickém divadle podobné problémy nastat nemohou?

PZ: To ne, to bude normální symfonický orchestr, asi šestačtyřicet lidí. Žádné "kolik se jich povede sehnat".

Jak se rodí písně

Takže brzy vydáte DVD z třicetin v Budějovicích, možná i záznam z koncertu se symfoniky: co nějakou řadovku? O té ještě neuvažujete?

PJD: Zatím ne, protože řadovka vyšla loni, nebo kdy, a teď jsme měli tu třicítku? Příští rok se tím začneme zabývat a pomalu to dávat dohromady. Ono už to není, že to musíš mydlit, jak na běžícím páse. Až se nějaký písničky dají do kupy, tak se s tím budem zaobírat.

A tušíte už v tuhle chvíli, jak se ty písničky "dají do kupy"? Ptám se hlavně proto, že mi připadá zajímavé, že v rané fázi byli Nezmaři kapelou, která poměrně hodně hrála písničky jiných autorů. Zato když se podívám na poslední desky, najdu tam skoro jenom vaše vlastní věci. Čím to? Autoři se vytratili, nebo máte vy všichni najednou takový autorský přetlak?

PZ: Ne, takhle: úplně nejranější období - a tím si asi?
PJD: ?projde každá kapela?
PZ: ?nebo měla by si projít každá kapela: my jsme v úplně nejranější fázi, ten první rok, hráli zásadně vlastní věci.
PJD: To byl děs. Šílenej židlovej folk. Ve dvaceti zpíváš, jak je život strašnej, řešíš tam všehomíra?
PZ: Nějaký písničky tam taky byly dobrý.

A kdo to skládal?

PZ: Luboš Hrdlička psal tenkrát hodně? nebo Zdeněk Hejkrlíků?
PJD: Tuhle jsme objevili jednu nahrávku - no to je tak strašná čurina?
PZ: Já jsem taky dělal? tenkrát spíš texty. A potom jsme prostě zjistili, že tudy asi cesta nepovede a začali jsme dělat převzatý věci. Taky jsme měli spoustu kamarádů z vandrů a všude možně, tak vždycky někdo přines nějaký text?
PJD: No, a když se nám líbil, tak jsme si ho nechali?
PZ: Takže jsme se, dalo by se říct, otloukli na těchhletěch převzatých věcech, a asi už jsme se jakž takž naučili psát. Taky tomu hodně pomohla OSA - to prostě svoje věci mít musíš, protože víš, jak to je, když chceš mít převzatou věc?

Ale takhle jsem to úplně nemyslel - jako že zahraniční písničky. Spíš že dřív vám hodně věcí psali různí autoři mimo kapelu. A to bych řekl, že na posledních deskách ustoupilo, že teď máte

převážně vlastní věci.

PJD: Taky to bylo tím, že odešla Pavlína. Ona tenkrát nosila hodně věcí, ale pak, na desce Přej a bude ti přáno, se mi zdálo, že už to přestávali být Nezmaři. Víš - její rukopis a měla těch věcí hodně?
PZ: Ale ona je takový typ, že si to prostě prosadila.
PJD: No, a pak když odešla, tak jsme si najednou řekli, že teď my? Začal psát víc texty - teď jsem třeba koukal, že na poslední desce mám vlastně přes půlku textů.

Tonda, který nikdy dřív nic nenapsal, taky najednou píše?

PJD: Jo. A Šárka se pěkně rozepsala - jako melodie - no a pak najednou se zjistilo, že nám to vlastně dá skoro - s jednou převzatou věcí, kterou jsme chtěli mít, Jen pár dní - celou desku.
PZ: Oni se rozepsali, akorát já jsem přestal. (Smích)
PJD: Protože jsi nejstarší, no.

Takže příští řadovka bude taky z 95 % vaše?

PJD: Hele, my se nebráníme, když bude pěkná věc, převzatá, nebo kdyby nám někdo něco přinesl. To ne, že musíme mít jenom svoje věci - to vůbec ne. Třeba občas Míša Röhrich nám přinesl nějakou melodii. Protože už nás zná a už píše, že ví?
PZ: Dělá pěkný věci a třeba se mu to nehodí? prostě do ničeho. Do formátu.
PJD: Nebo Alena Binterová, viď, ta nás taky zná, takže občas se nějaký její texty taky objeví na desce. To jsou lidi, který jsou už víceméně kmenoví. No a zbytek si doděláme sami. Nechvátáme na to, máme asi čtyři věci. Já mám nějaký texty a Šárka nějaký melodie? něco by bylo, ale tak volně. Teď jsme měli starosti s tou třicítkou, ještě ty dývídýčka? Tak třeba příští rok začneme pomalu věnovat tomu, že budeme hrát a mezi tím si něco napíšeme. Už to není tak, že bys musel každej druhej rok dělat desku.
PZ: Taky u té poslední desky, co jsme dělali - Kdo si zpívá, má do ráje blíž - už to bylo konečně tak, jak jsme si to říkali celý léta: že ty písničky nejdřív obehrajeme a pak je natočíme na desku. Vždycky jsme to říkali a vždycky jich byla tak třetina, který jsme měli obehraný. Zbytek byly nový a pár se jich dodělávalo ve studiu.
PJD: Což je blbý, protože tím, že si je obehraješ na koncertech, je dostaneš do ruky, sedne si to, představí se to, urovná a pak se to v tom studiu snadno nahraje. Taky jsme měli poslední desku nahranou raz dva.

Co vlastně vůbec dělají??

Díky předtočeným otázkám a odpovědím jste ukázali, co kdo dnes dělá z vašich exčlenů. A co vy sami? Čím se kdo z Nezmarů dnes zabývá?

PJD: Oni se válej a já úředničím. Mám agenturu, kterou všechno sháním?
PZ: Která nás pase.
PJD: Hraní, kolem toho máš spoustu úředničení. Ale myslím, že je dobrý, aby byl pořadatel zrovna u kováře. Že to nejde přes nějaký manažerky.

Ty se ještě nějak spolupodílíš na vydavatelství?

PJD: Ne. Já jsem z něj vystoupil a Ji-Ho Music má Honza Friedl. Já mám agenturu, kde mám vydavatelství, takže když si potřebujeme vydat desku, tak není problém si ji vydat. Vlastně poslední dvě desky jsem takhle vydal.

Ale to už používáš čistě pro Nezmary, nehodláš vydávat nic jiného?

PJD: No? víceméně ani touhy nemám. To by muselo být něco, co by mě zaujalo.
PZ: Já dělám - když pominu P+L, který hraje vyloženě sporadicky - externě v rádiu, v Českém rozhlase v Budějovicích. Jednou týdně mám svůj pořad, jmenuje se to Folkový antikvariát. A dělám to, člověče, už docela dlouho, protože je to jednou týdně a teď jsem točil pořad s pořadovým číslem asi 790. A jinak jsem řemeslník, automechanik, chovatel psů a tak.

Mimochodem, tys měl taky nějaký pořad v rádiu, Jime, ne?

PJD: Měl, dělal jsem to nejmíň deset let. Dokud neprodali Eldorádio?

A co nepřítomní dva Nezmaři?

PZ: Tonda, ten hraje navíc ještě s Žalmanem.
PJD: Je taková jakoby předběžná domluva, že na to má vyčleněné dny v prvním týdnu v měsíci.
PZ: My v tu dobu hrajeme občas s Mikim, takhle ve třech. Já, Jim a Miki.
PJD: Toho není tolik, to je tak jako? pro potěšení.

A co Šárka?

PZ: Šárka nemá žádnou aktivitu tohoto typu. Ona má taky ty domácí práce.
PJD: Ještě bych chtěl říct, že na tom dývídýčku, které budeme dělat, chceme udělat dotáčky, na kterých budeme na tuhle otázku - co děláme, když nehrajeme - odpovídat obšírněji.

Už je to šest let, co jste se po odchodu Pavlíny Jíšové zmenšili o jeden hlas. Je to takhle ve čtyřech určitě definitivní?

PZ: Asi jo. Zatím nám to vyhovuje. Mně osobně by se asi líbilo, kdyby těch hlasů bylo víc, protože mně se hrozně líbí vícehlasý zpěv. Ale on ten trojhlas zní pěkně, protože hlasy nám, zaplaťpámbu, k sobě jdou? Nejsem si jistej, že by vzniklé organizační problémy dokázalo vyvážit, o kolik by to bylo lepší jakoby hudebně.
PJD: My jsme taky mysleli, že to nepůjde. A je to docela dobrý, nemáme potřebu něco měnit.
PZ: Že bysme zoufale někoho sháněli, to určitě ne. Z organizačního hlediska je to jednodušší a už zaběhlý. Jezdíme dvěma auty, posádky jsou rozdělený?
PJD: ?a každej ví, co má dělat.